

Maa- ja metsätalousministeriö/maatalousyksikkö

2.4.2019

Yhteenveto perunasektorin keskustelutilaisuudesta 2.4.2019

Maa- ja metsätalousministeriö järjesti osana EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) uudistusta perunasektorin keskustelutilaisuuden Helsingissä 2.4.2019. Tilaisuudessa oli 28 osallistujaa, jotka edustivat perunateollisuutta, pakkaamoja, tuottajia, tutkimusta ja hallintoa. Paikalla oli edustettuna ruoka-, siemen- ja tärkkelysperunasektorit.

Tilaisuuden tarkoitus oli keskustella EU:n maatalouspolitiikan uudistuksesta sekä perunasektorin tarpeista ja huolista siihen liittyen. Tavoitteena oli koota ideoita tulevaa valmistelua varten sekä tietoa siitä, miten tämänhetkinen järjestelmä on toiminut.

Keskustelun pohjaksi maa- ja metsätalousministeriön edustajat esittelivät CAP-uudistuksen reunaehtoja ja valmistelutilannetta sekä pitivät katsauksen kasvinsuojelun ajankohtaisista asioista. Lisäksi MTK:n kasvinviljelyasiamies Antti Lavonen kertoi perunamarkkinoiden tilanteesta.

1. Keskustelu CAP-uudistuksen valmistelutilanteesta

- a. Mieluummin porkkanaa kuin keppiä.
- b. Vihreä arkkitehtuuri ja siinä pakollisen 30% rahoitusosuus keskustelutti.
- c. Viljelijätuet eivät ole niin merkittäviä kuin muilla sektoreilla. Jos hinta nousisi 2c, se vastaisi aiemmin maksetun kansallisen tuen määrää.

2. Keskustelu perunamarkkinoiden tilanteesta

- a. Suomi on perunan suhteen omavarainen. Venäjän viennin loputtua, vienti väheni merkittävästi, edelleen kuitenkin tuontia vastaava määrä viedään. Viljely on tehostunut ja keskipinta-ala kasvanut, mutta kokonaisala laskee. Kannattavuus on heikko, jonka vuoksi investoidaan vähän. Kaupan asema ruokaperunamarkkinoilla on liian vahva.
- b. Valtiovalta on monella lailla irtautunut perunasta, esimerkiksi kansallisen lajikelistan ylläpito, A-luokan siemenen virustestaukset, menekin edistäminen, perunantutkimuksen tuki, kasvinterveyskorvaukset ja lajikelistaukset ja hehtaarituet ovat myös loppuneet.

- c. Siemenperunaa tarvitaan. Viljelijöiltä on poistunut ostosiemenvelvoite kansallisen tuen loppumisen myötä. Nykyisin ei tiedetä tarvittavaa määrää. Siementä ei osteta, koska kannattavuus on huono. Ylimääräinen siemen sotkee osaltaan ruokaperunamarkkinoita. Tämä vaikuttaa myös sadon laatuun.
 - i. Vaatimus ostosiemenen käyttöön takaisin?
- d. Suomessa ei ole enää perunan lajikejalostusta. Myös EU on takamatkalla lajikejalostuksessa, sillä GMO –kiellon takia uusia jalostusmenetelmiä ei saa käyttää. Tarvittaisiin rutonkestäviä lajikkeita.

3. Keskustelu kasvinsuojeluaineista

- a. Perunalla on useita kasvinsuojelutorjunta-aineita, joiden käyttöluva on tutkinnassa. Mahdolliset käyttökiellot tuovat erilaisia hankaluuksia. Käyttökielto laskee satotasoa, jos korvaavia aineita ei saada kehitettyä. Kun aineita on vähän käytössä, tuholais- ja tautiresistenssi niille muodostuu nopeammin.
- b. Komissio seuraa, kuinka torjunta-ainepoikkeuksia tullaan eri jäsenmaissa antamaan.

4. Keskustelu ilmasto-, ympäristö- ja kuluttajakysymyksistä

- a. Luomutärkkelyksestä viedään 95 %. Ruokaperunan osalta luomumarkkinat koetaan pieniksi, siemenperunan osalta ne ovat olemattomat. Myös luomuperunan viljelijät käyttävät tavanomaisesti viljeltyä siemenperunaa.
- b. Keskittyneillä tuotantoalueilla ei ole lohkojen vaihtomahdollisuutta. Viljelykierrosta on hyötyä, joten kannusteita tarvitaan. Pakollisuudesta haittaa.
- c. Viljelykiertoa tulisi kehittää vapaaehtoiselta pohjalta ja lohkojen vaihtojen kautta. On tiettyjä maalajeja, joissa monokulttuurista ei ole haittaa. Ehdotettiin mahdollisuutta tehdä esimerkiksi viiden vuoden viljelykiertosuunnitelma naapurin kanssa. Maankasvukunnosta huolehtiminen on sadon ja jatkuvuuden kannalta tärkeää, mutta vaatii joillekin kannusteita.
- d. Saneerauskasveilla oli tavoitteena ankeroisen torjunta, kerääjäkasvien suhteen tavoitteena oli vesistönsuojelu. Kummallakin toimenpiteellä on muitakin ulottuvuuksia, esimerkiksi ilmastonsuojelun ja maankasvukunnon suhteen. Saneerauskasvi ei torju peruna-ankeroista Suomessa. Keski-Euroopassa saneerauskasvit toimivat, mutta Suomessa ankeroinen ehtii lisääntyä ennen kuin saneerauskasvi murskataan peltoon. Kerääjäkasvi olisi hyvä täyttämään talviaikaista kasvipeitteisyyttä myös perunalla.
- e. Suomalainen perunantutkimus on elintärkeää. Koetaan, että käytännönläheiset tutkimusongelmat eivät saa rahoitusta.

5. Riskien hallinta ja huoltovarmuus

- a. Toivotaan kannusteita turvallisiin tuotantosuunnanmuutoksiin. Erikoiskasvit ovat osa riskinhallintaa sekä tilalla että koko maataloussektorilla.

- b. Suomi on etuoikeutetussa asemassa, koska on syrjäisen sijaintinsa vuoksi säilynyt erilaisilta kasvitaudeilta. Tästä tulisi pitää huolta. Ilmastonmuutoksen ja Euroopan tautitilanteen myötä Suomi on potentiaalinen siemenperunan tuotantoalue EU:n laajuisesti.
- c. Peruna on yksi tautisimmista kasveista. Meidän tulisi pitää huoli alueiden puhtaudesta ja suojavyöhykkeistä.
- d. Suomen olisi mahdollista suojata tuotantoaan esimerkiksi niin, että multaisen perunan tuonti kiellettäisiin. Tällä hetkellä multaista perunaa tuodaan. Mullan mukana saattaa tulla lukuisia kasvitauteja. Taudinaiheuttajat keskittyvät multaan perunan lähelle, joten niitä voi olla multaperunassa, vaikkei muusta viljelymaasta niitä löytyisikään.
- e. Suomalainen tutkimus on olennainen osa riskien hallintaa.
- f. Yhteistyölle on kysyntää ja tarvetta, kasvitautitilanne huolettaa, sillä monet taudit lisääntyvät koneiden välityksellä. Pitäisi olla mahdollista saada investointitukea koneisiin myös yksittäisen tilan tarpeisiin. Pienemmät koneet myös tiivistävät maata suuria vähemmän.
- g. Varastojen tekniikan ajantasaistamiseen tulisi saada investointitukea: ilmastointiin, jäähdytykseen, eristykseen. Myös tutkimuksella olisi sillä saralla kysyntää. Tilojen varastointikapasiteetti on liian pieni.
- h. Tuottajaorganisaatiot nähdään mahdollisuutena lisätä yhteistoimintaa markkinoinnissa.

6. Keskustelu nuorten saamisesta alalle

- a. Jos joku ala kannattaa, sinne tulee imua.
- b. Uudet innovaatiot ja tuotekehitys tuovat myös nuoria alalle.
- c. Perunalle tulisi saada arvostusta. Kauppa tekee siitä bulkkituotteen, mutta voisi toimia myös toisin. Arvostetun tuotteen viljely kiinnostaa.
- d. Suurtalouskeittiöillä on suuri vastuu. Perunaa vihataan pienestä asti, koska tarjolla on ollut vain halvinta laatua tai esikeitettyä "kumiperunaa".

